

Loppusuositukset

EUROOPPALAINEN KANSALAIS- PANEELI

Energiatehokkuus

Energiatehokkuutta käsittelevä eurooppalainen kansalaispaneeli

Loppusuositukset

Vastuuvapauslauseke: Tämä asiakirja sisältää energiatehokkuutta käsittelevän eurooppalaisen kansalaispaneelin tulokset. Tulokset on jäsennetty aihealueittain.

Sisältö

Tiedotus ja käyttäytymisen muutos	3
Oikeudenmukaiset ja yhtäläiset mahdollisuudet.....	4
EU:n maailmanlaajuinen asema ja jäsenmaat.....	5
Työpaikat ja koulutus.....	8
Infrastrukturi	11
Kiinteistöt.....	16
Liikenne	17
Kansalaispaneelin arvioinnin tulokset.....	19

Tiedotus ja käyttäytymisen muutos

Suositus nro 1

Lisätään kuluttajien mahdollisuuksia parantaa omaa energiatehokkuuttaan

Suosittelimme kuluttajille annettavien tietojen saatavuuden, läpinäkyvyyden ja käytettävyyden parantamista, jotta kotitaloudet ja organisaatiot voisivat kasvattaa energiatehokkuuttaan. Suosittelemme siksi seuraavia uudistuksia:

- Perustetaan verkkoportaali, jossa olevan arviointitoiminnon avulla kuluttajat voivat arvioida liikkumis- ja remointitarpeitaan ja saavat vinkkejä kohtuuhintaiseen energiatehostamiseen. Toiminto laatisi kuluttajalle valmiin paketin, joka sisältää tarvittavat toimenpiteet ja yhteystiedot.
- Perustetaan kuntatasolle fyysisiä keskitettyjä asiointipisteitä (kaupunkitalot, kirjastot), joissa riippumattomat asiantuntijat tarjoavat seurantatukea. Asiointipisteiden verkosto ulottuisi yhtä lailla sekä maaseutu- / että kaupunkialueille ja olisi kaikkien yhteiskuntaryhmien käytettävissä. Keskitetyssä palvelupisteessä tarjottaisiin neuvontaa lainsäädännöllisissä, taloudellisissa ja teknisissä kysymyksissä ja tietoa paikallisista palveluntarjoajista. Paikalliset toimijat jakaisivat tietoa palvelun olemassaolosta.
- Tehdään tuotteiden energiatehokkuusmerkinnöistä helpommin ymmärrettäviä. Niissä on oltava tiedot tuotteiden käyttöiästä ja viitattava keskitettyihin asiointipisteisiin.

Perustelu:

Tämä suositus on tärkeä, koska asianmukaisia päätöksiä voidaan tehdä vain riittävien tietojen pohjalta. Tiedon on oltava ymmärrettävää ja kaikkien saatavilla. Vaikka tietoa olisikin jo runsaasti tarjolla, kaikki eivät välttämättä tunne saati ymmärrä sitä. Kuluttajien pitäisi olla tietoisia energiankulutuksestaan ja voida parantaa energiatehokkuuttaan omien tietojensa, käytettävissään olevien vaihtoehtojen, näiden vaihtoehtojen kustannusten sekä saatavilla olevien palvelujen ja tuen perusteella.

Oikeudenmukaiset ja yhtäläiset mahdollisuudet

Suositus nro 2

Oikeudenmukaista rahoitusta asuntojen energiakorjauksiin

Suosittellemme soveltamaan edullisempaa verotusjärjestelmää pienten kiinteistöjen omistajiin, jotta he eivät kokisi vuokralaisia esteeksi asuntojen kunnostamiselle. Tähän päästään alentamalla työn ja materiaalien verotusta henkilön tuloista riippuen. Pienituloisimpia olisi avustettava eniten.

Tukimekanismeja olisi tarjottava ennen työn aloittamista tai erissä kunnostustöiden edetessä.

Jäsenmaiden tulisi investoida sosiaaliseen asuntotuotantoon käyttäen energiatehokkaita ja kestäviä materiaaleja.

Osa hiilidioksidiveroista saatavista tuloista olisi varattava energiatehokkuuden parantamiseen (mukaan lukien energiakorjaukset). Runsaasti saastuttavia monikansallisia yrityksiä olisi verotettava saastuttamisen asteen perusteella.

Pankkien olisi helpotettava energiaremontteihin myönnettävän luoton saamista määrittämällä korko tulojen mukaan.

Perustelu:

Sosiaalinen oikeudenmukaisuus tarkoittaa energian ja asuntojen tasapuolista saatavuutta. Tällä hetkellä tilanne on epäreilu, sillä osa ihmisistä kärsii energiaköyhyydestä ja keskiluokan asunnonomistajat eivät saa avustusta tai tukea oman kotinsa tai vuokralle tarjoamansa kiinteistön kunnostamiseen. Vuokralaisista puolestaan tuntuu, etteivät he voi vaikuttaa asioihin. Ei ole hyväksyttävää, että taakka ei jakaannu tasan kaikille ja että joillekin lämpöviihtyvyyden saavuttaminen on mahdottomuus.

Kun taataan energiatehokkuuden tasapuolinen saavutettavuus, ihmisillä on siihen paremmin varaa ja ilmastonmuutosta voidaan torjua yhteisvoimin.

Kaikissa EU:n jäsenmaissa on jo peruskorjausten rahoitusmalleja, mutta ne eivät ole välttämättä optimaalisia tai vastaa kohdeyleisön tarpeita.

EU:n maailmanlaajuinen asema ja jäsenmaat

Suositus nro 3

Parannetaan energiaomavaraisuutta ja -tehokkuutta ja toimitaan esikuvana muulle maailmalle

Suosittelimme, että EU ryhtyy toimiin energiatehokkuuden parantamiseksi investoimalla uusien energiateknologioiden ja uusiutuvien energialähteiden tutkimiseen ja kehittämiseen. Tutkittaviin aloihin kuuluvat

1. energiantuotanto (kuten vety ja ydinfuusio)
2. energian varastointi (akut)
3. energian siirto ja
4. energiankulutuksen vähentäminen.

Suosittelimme myös, että EU edistää maakohtaisten kilpailuetujen käyttöä energiantuotannossa ja helpottaa parhaiden käytäntöjen ja tietämyksen vaihtoa jäsenmaiden välillä.

Lisäksi olisi keskityttävä energiatehokkuus etusijalle -periaatteen puitteissa toteutettaviin toimiin, jotka ovat parhaita energiaomavaraisuuden edistäjiä.

Perustelu:

Suositus on poliittisesti tärkeä, koska sen avulla Eurooppaa ja sen kansalaisia suojellaan mahdollisilta geopolittisilta kriiseiltä. Lisäksi sillä suojellaan eurooppalaisia arvoja ja demokratiaa, sillä se luo EU:lle mahdollisuuden katkaista suhteet korruptoituneisiin hallituksiin. Siitä voi olla hyötyä myös EU:n lainsäädännön kehittämisessä, sillä EU olisi vapaampi määrittämään omat standardinsa. Tietämyksen vaihtaminen jäsenmaiden välillä auttaisi myös jäsenmaiden välisten suhteiden parantamisessa.

Sosioekonomisesti katsottuna suositus parantaisi EU:n kilpailukykyä. Jos 61 prosenttia EU:ssa tarvittavasta energiasta ei enää olisi peräisin EU:n ulkopuolelta (tiedot vuodelta 2019: https://ecrgroup.eu/campaign/energy_security), kuten tähän mennessä, näin säästettävät varat voitaisiin käyttää sisäisiin investointeihin, jotka tuottavat lisäarvoa EU:lle ja sen kansalaisille. Energian tuonnin vähentäminen vähentäisi myös altistumista maailman energiamarkkinoiden hintavaihteluille ja häiriöille sekä lisäisi työpaikkoja EU:ssa.

Ympäristön näkökulmasta suositus voisi johtaa energiankulutuksen vähenemiseen, vihreään kasvuun ja ilmastoneutraaliuteen, jotka kaikki liittyvät energiatehokkuus etusijalle -periaatteeseen ja EU:n kestävyys sitoumuksiin.

Suositus nro 4**Saavutetaan energiatehokkuustavoitteet parantamalla kaikkien tahojen toimintakykyä**

Suosittelimme, että EU edistää energiatehokkuusstandardien täytäntöönpanon tukitoimenpiteitä joko suoraan tai jäsenmaille tarjottavien tehokkaiden kannustimien avulla. Näin varmistetaan, että ponnistukset jakautuvat tasapuolisesti niin yksilöiden ja yritysten kuin myös alueiden kesken, jotta ketään ei jätetä jälkeen.

Keskeiset periaatteet:

- Luodaan paremman tiedotuksen avulla energiatehokkuuden kulttuuri, jossa kaikki käyttävät vähemmän ja parempaa energiaa.
- Otetaan käyttöön ehdollisia kannustimia, joilla autetaan yrityksiä integroimaan energiatehokkuus tuotantonsa, jakeluunsa ja myyntiinsä. Samalla huolehditaan siitä, ettei pk-yrityksiä heikennetä.
- Taataan energian vähimmäismäärä ja näin ollen ihmisarvoiset elinolot ja kohdennetaan suuri osuus tuesta heikoimmassa asemassa oleville (esimerkiksi myöntämällä lainaa negatiivisella korolla). Tavoitteena ei ole lisätä sosiaalista eriarvoisuutta vaan vähentää sitä.
- Tarjotaan kannustimia kaikille ihmisille, mutta käänteisessä suhteessa heidän tuloihinsa. Tämä tapahtuisi erityisesti asteittaisella energian hinnoittelulla ja määräytyisi energialähteen mukaan.

Perustelu:

Suositus on tärkeä, sillä vaikka energiatehokkuusstandardeja on olemassa, niiden ymmärrettävyydessä ja toteuttamisessa on kehittämisen varaa. Euroopan tasolla on lukuisia energiatehokkuusstandardeja (jotka koskevat muun muassa rakennusten rakentamista ja kunnostamista, tuotteiden ja laitteiden ekologista suunnittelua, suunnitellun vanhenemisen torjuntaa ja korjaus-oikeutta).

Ne ovat kunnianhimoisia ja edistävät markkinoiden kehittymistä, mutta niiden täytäntöönpano vaihtelee jäsenmaittain. Niissä asetetaan teknisiä vaatimuksia, joilla on taloudellisia vaikutuksia, ja ne voivat sulkea pois tietyt ryhmät (jotka eivät voi energiakorjauttaa asuntoaan tai ostaa energiatehokkaimpia kodinkoneita) tai aiheuttaa epäreilua kilpailua (tuotantoprosesseissaan näitä standardeja noudattavien eurooppalaisten yritysten ja EU:n ulkopuolisten yritysten välillä).

Energiatehokkuuden ei pitäisi olla yleistä tai valinta, jonka osa voi jättää tekemättä. EU voisi olla merkittävä toimija sen varmistamisessa, että energiatehokkuus parantaa ihmisten ja erityisesti heikoimmassa asemassa olevien kotitalouksien arkea. Osa paikallisviranomaisista ja -hallinnoista pystyy näyttämään asiassa esimerkkiä ja edistämään markkinoiden kehittymistä.

Tiedämme, että suosituksemme ei ole yksin Euroopan unionin toteutettavissa vaan edellyttää tiivistä yhteistyötä jäsenmaiden kanssa, mutta kansalaispaneelin tehtävänä onkin antaa rohkeita suosituksia.

Suositus nro 5**Hallinnoidaan ja seurataan EU:n direktiivien täytäntöönpanoa**

Suosittelemme, että EU varmistaa energiatehokkuusdirektiivien täytäntöönpanon jäsenmaissa, koska tällä hetkellä täytäntöönpanossa on eroja. Sitä voidaan parantaa tiedotuksella, rahoituksella ja seuraamuksilla.

Tiedon on oltava ymmärrettävää ja yleisökohtaista. Esimerkiksi nuoret saavutetaan parhaiten sosiaalisen median ja vanhemmat ihmiset television välityksellä. Tiedotuksen on myös oltava hyvin näkyvillä julkisissa tiloissa.

EU rahoittaa direktiivejä noudattavia jäsenmaita ainoastaan mitattavissa olevan edistymisen perusteella. Rahoituksen on oltava oikeudenmukaista, oikeasuhteista ja tasapuolista, ja siinä on otettava huomioon jäsenmaiden erilaiset valmiudet.

Seuraamusmekanismit ovat jo olemassa, ja komissio voi haastaa direktiivejä noudattamattomat jäsenmaat oikeuteen.

Avoimuutta olisi lisättävä niin, että jäsenmaat asetetaan paremmuusjärjestykseen täytäntöönpanotoimiensa perusteella. EU:n olisi lisäksi kannustettava jäsenmaita perustamaan järjestelmä, jossa kansalaiset voivat ilmoittaa energiahävikistä, ja paikallisviranomaiset ryhtyvät ilmoitusten perusteella tarvittaviin toimiin.

Perustelu:

Suositus on tärkeä, sillä direktiivien paneminen täytäntöön kaikissa jäsenmaissa vaikuttaisi kaikkiin EU-kansalaisiin, ja he voisivat jopa osallistua suoraan seurantaprosessiin. Jos jäsenmaat jatkavat yhdenmukaistamista, vastaisuudessa on helpompaa päättää uusista toimenpiteistä. Tiedottamisessa sekä EU:n että jäsenmaiden hallitusten vastuuvollisuutta voitaisiin parantaa kehittämällä uusia tapoja eri väestöryhmien mukaan ottamiseksi.

Energia-alan muutos ja energiatehokkuuden edistäminen riittävän nopeasti ja tehokkaasti ovat mahdollisia vain, jos jäsenmaat panevat direktiivit kokonaisuudessaan täytäntöön. Jos energiatehokkuusstandardeja noudatettaisiin kaikissa jäsenmaissa, useammat EU-kansalaiset voisivat nauttia energiatehokkuuden moninaisista eduista.

Työpaikat ja koulutus

Suositus nro 6

Lisätään EU:ssa ammattitaitoista työvoimaa energiatehokkuuden alalla

Suosittelimme energiatehokkuuteen liittyvän ammattikoulutuksen lisäämistä. EU voisi toteuttaa seuraavat toimenpiteet:

1. Jäsenmaat voisivat myöntää tukea vihreisiin ammatteihin kouluttautuville henkilöille. Valtion olisi kannustettava työntekijää työskentelemään maassa tietyn aikaa valmistumisen jälkeen.
2. EU voisi tukea ERASMUS-ohjelmien kaltaisia lyhytkestoisia energiatehokkuusalan vaihto- tai vuorotteluohjelmia, jotka on suunnattu opiskelijoille ja työntekijöille (sekä ammatissa työskenteleville että vielä koulutuksessa oleville).
3. Jäsenmaiden olisi myönnettävä EU:n ulkopuolelta tuleville ammattitaitoisille energiatehokkuusalan työntekijöille viisumeja, jotta työvoimapula helpottuisi siihen asti, että siihen löydetään pysyvä ratkaisu.

Perustelu:

Suositus on tärkeä, koska ammattitaitoisia työntekijöitä tarvitaan energiatehokkuuden kaikilla tasoilla, jotta muut eurooppalaisen kansalaispaneelin työstämät suositukset voitaisiin toteuttaa. Jäsenmaat eivät voi saavuttaa energiatehokkuustavoitteita ilman ammattitaitoista työvoimaa. Ehdotamme kolmea toimenpidettä, joista kukin vastaa johonkin työntekijöiden pätevyyteen ja työmarkkinoihin liittyvään tarpeeseen.

Toimenpide 1: Toimenpide on suunnattu henkilöille, jotka haluavat joko päivittää tai hankkia osaamista energiatehokkuuteen liittyvillä aloilla. Jäsenmaat voivat tehdä tästä koulutustukien avulla mahdollista kaikille, erityisesti heikommista lähtökohdista tuleville ihmisille, jotka eivät muuten ehkä pysty käyttämään aikaansa täydennys- tai uudelleen koulutukseen. Jäsenmaiden tulisi kuitenkin ottaa huomioon aivoviennin riski (työntekijät muuttavat ulkomaille paremman palkan perässä). Koulutustukea saaneita työntekijöitä olisi kannustettava jollakin tavalla käyttämään uusia taitojaan koulutukseen investoineessa maassa. Mahdollisuus saada taloudellista tukea tekisi koulutuksista houkuttelevampia, mikä voisi lisätä alan työnhakijoita. Tämä tarkoittaisi, että saataisiin enemmän asiantuntijoita, jotka osaavat suunnitella, toteuttaa ja tarkastaa energiatehokkuuteen liittyviä investointeja.

Toimenpide 2: Kannustetaan jäsenmaita jakamaan ammattitaitoinen työvoimansa lyhytkestoisissa hankkeissa, jotta myös ne jäsenmaat, joilla on puutetta asiantuntijoista, voivat kehittää energiatehokkuusaloitteita. Tämä voisi johtaa rajat ylittävään tietojen ja taitojen vaihtoon ja samalla vihreiden taitojen edistämiseen.

Toimenpide 3: On selvää, että paikallisia työntekijöitä ei riitä heti kaikille aloille, joilla tarvitaan ammattitaitoista työvoimaa. Pätevien työntekijöiden markkinoiden luominen Eurooppaan vie aikaa, minkä vuoksi olisi hyvä löytää keinoja saada pätevää työvoimaa EU:n ulkopuolelta.

Yhteenvetona voidaan todeta, että ilman ammattitaitoisia työntekijöitä energiatehokkuuden lisäämiseen vaadittavat muutokset jäävät tekemättä.

Suositus nro 7**Turvataan tulevaisuus vihreän koulutuksen avulla**

Suosittelimme lisäämään ympäristö- ja energiatehokkuuskysymyksiä koskevaa koulutusta. Tämä voidaan toteuttaa seuraavilla toimenpiteillä:

1. Otetaan käyttöön eurooppalainen energiatehokkuustodistus, joka on mallinnettu kansainvälisen digitaalisten taitojen sertifiointin (ICDL) mukaan ja jolla edistetään energiatehokkuuden perusosaamista.
2. Jäsenmaiden olisi varmistettava, että energiatehokkuuden alan koulutuksesta valmistuu vuosittain tietty määrä ammattitaitoisia työntekijöitä, jotta jäsenmaiin saadaan lisää vihreitä osaajia. Tätä on ryhdytty viime vuosina soveltamaan yliopisto-opiskelijoiden osalta.
3. EU:n olisi käynnistettävä yleisölle suunnattuja valistuskampanjoita, joissa korostetaan vihreiden osaajien arvoa ja osoitetaan, että kyseessä on tulevaisuuden ala. Näin voitaisiin osoittaa erityisesti nuorille, että ruumiillinen työ voi olla yhtä mielenkiintoista kuin toimistotyö.

Perustelu:

Laadukas koulutus on merkityksellisen muutoksen perusta. Ehdotamme kolmea toimenpidettä. Niistä jokainen liittyy johonkin koulutusta koskevaan aihealueeseen, jossa on parantamisen varaa: energiatehokkuutta koskevan yleisen tietämyksen puute, energiatehokkuutta koskevissa aloitteissa tarvittavaa ammatillista koulutusta vailla olevat nuoret ja energiasiirtymän tukemiseen tarvittavien ammattien houkuttelevuuden lisääminen.

Ensimmäinen toimenpide: olemme yhtä mieltä siitä, että energiatehokkuutta koskevaa yleistä tietämystä on lisättävä. Tieto madaltaa kynnystä tehdä energiatehokkuusvalintoja sekä yksilötasolla että kansallisella tasolla. Asiaa voitaisiin opettaa koulussa, ammatillisessa koulutuksessa tai yliopistossa. Yleisesti ottaen suosittelimme, että kaikkien koulutustasojen kursseihin liitetään jokin kannustin.

Toinen toimenpide: yliopistoille asetetut eurooppalaiset tavoitteet ovat osoittaneet, että EU:n tason tavoitteet kannustavat jäsenmaita kiinnittämään enemmän huomiota tiettyihin koulutuksen osa-alueisiin. Energiatehokkuuskoulutukselle asetettavat tavoitteet johtavat lopulta ammatilliseen koulutukseen osallistuvien määrän kasvuun. Toisin sanoen asettamalla jäsenmaille tavoitteita EU painostaa niitä lisäämään energiatehokkuuteen liittyvillä aloilla työskentelevien ihmisten määrää. Näin jäsenmaiden hallitukset ovat suoraan vastuussa osaavan työvoiman kehittämisestä.

Kolmas toimenpide: tämä suositus on tärkeä, koska ihmisten käsitystä ruumiillisesta työstä ja teknisistä aiheista on muutettava parempaan suuntaan. Kampanjoissa voitaisiin esitellä erilaisia työtehtäviä ja osoittaa, että ruumiillinen työ on tärkeää, sillä on tulevaisuus eikä sen tarvitse olla vähemmän kiinnostavaa kuin toimistotyönä.

Infrastrukturi

Suositus nro 8

Optimoidaan ja kehitetään sähköverkkojärjestelmää kaikissa vaiheissa – tuottajalta loppukäyttäjälle – uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämiseksi

Suosittelemme, että komissio asettaa sähköverkon optimoinnin etusijalle:

1. Parannetaan energiaturvallisuutta ja luotettavuutta investoimalla uusiutuviin energialähteisiin, tutkimalla energian varastointimahdollisuuksia ja toteuttamalla älykästä hallintaa.
2. Laaditaan investointisuunnitelma, joka sisältää jäsenmaille ohjeet sähköverkon parantamiseksi paikallisella ja rajat ylittävällä tasolla.
3. Kehitetään sähköverkkoa ottaen huomioon keskittämisen ja hajauttamisen mahdollisuudet ja edut. Olisi toteutettava tapauskohtaisesti energiatehokkain vaihtoehto.
4. Otetaan käyttöön mekanismeja, joilla seurataan rahoituksen asianmukaista käyttöä ja pannaan täytäntöön EU:n sääntöjä, jotta loppukäyttäjä voi hyötyä investoinnista täysimääräisesti ja yritykset saadaan noudattamaan sääntöjä.
5. Kannustetaan jäsenmaita auttamaan kansalaisia älymittarien ja energiatehokkaiden energialähteiden käytössä sekä ottamaan käyttöön toimittajille ja kuluttajille suunnattuja taloudellisia kannustimia, jotta ne hyödyntäisivät energiatehokkaita käytäntöjä. Pohditaan mahdollisuutta luoda kansalaisille puitteet energian varastointia ja tuotantoa varten.

Perustelu:

Suositus on tärkeä, koska sekä tuottajat että loppukäyttäjät hyötyvät monin tavoin sähköverkon optimoisesta uusiutuvien energialähteiden käyttöä varten. Sähköverkkojärjestelmien optimointi parantaa energiatehokkuutta ja edistää uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa. Näin varmistetaan energian siirron, varastoinnin ja käytön tehokkuus. Lisäksi sähköverkon kehittäminen vakauttaa energian hintaa, kannustaa älykkäiden laitteiden käyttöön ja helpottaa energian toimitusta.

Kuluttajat ja toimittajat hyötyvät sähköverkon optimoinnista ja kehittämisestä älykkäiden hallintajärjestelmien kautta. Kuluttajat saavat tärkeää tietoa energiankulutuksesta, toimittajien on helpompaa seurata kysyntää ja tuotantotehokkuutta ja varastointijärjestelmät voivat täydentää uudistusprosessia.

Sähköverkon optimointi kannustaa energiatehokkuuteen ja minimoi energian hävikin, mikä vähentää kustannuksia mutta myös edistää ympäristökestävyyttä. Lisäämällä kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia ja ottamalla heidät mukaan energiajärjestelmään tasapuolistetaan toimintaedellytyksiä ja vähennetään energiayhtiöiden vaikutusvaltaa. Energiatehokkuuteen keskittyvän ajattelutavan omaksuminen on välttämätöntä uudistuksen laajamittaisen toteuttamisen ja

kansalaisten osallistumisen kannalta.

Verkkojen nykyaikaistaminen vastaa EU:n tavoitteita, jotka koskevat päästöjen vähentämistä, ilmastonmuutoksen torjumista ja siirtymistä hiilettömään energiantuotantoon. Tätä lähestymistapaa soveltamalla voidaan tuottaa enemmän energiaa, toimia tehokkaammin Euroopan rajojen sisällä ja vähentää riippuvuutta ulkomaisista energialähteistä. Lisäksi tälle uudelle alalle syntyy uusia työpaikkoja, ja EU:n rooli maailmanlaajuisena toimijana oikeudenmukaisemmassa energiajärjestelmässä vahvistuu.

Suositus nro 9**Autetaan EU-kansalaisia kehittämään energiatehokkuuteen keskittyviä energiayhteisöjä tarjoamalla heille tietoa ja taloudellista tukea**

Suosittellemme seuraavaa:

1. Lisätään energiatehokkuutta koskevaa tietoa ja nykyisten energiayhteisöjen näkyvyyttä. Energiayhteisöjä koskevan tiedon olisi oltava ymmärrettävää ja kaikkien EU-kansalaisten saatavilla. Lisäksi EU:ssa voitaisiin jakaa energiayhteisöjä koskevia hyviä käytäntöjä.
2. Määritetään energiatehokkuuteen keskittyvillä energiayhteisöillä saavutettavan energiansäästön taloudellinen arvo. Tätä varten voitaisiin kehittää uusia mekanismeja tai perustaa energiatehokkuustodistusjärjestelmä.
3. Autetaan paikallisviranomaisia tukemaan taloudellisesti energiatehokkuuteen keskittyvien energiayhteisöjen aloitteita. Tähän voitaisiin käyttää suoraan EU:lta tulevia varoja (esimerkiksi EAKR-rahastoa).

Kun energiayhteisöjen toiminta on käynnistynyt, ensisijaisena tavoitteena olisi tehdä energiatehokkuudesta niiden toiminnan pääperiaate. Tämä tarkoittaisi rakennusten eristämistä, uusien teknologioiden käyttöönottoa ja yhteisten lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmien kehittämistä.

Perustelu:

Tämä suositus on tärkeä, koska energiayhteisöt perustetaan kansalaisten tai paikallisten tahojen aloitteesta. Jos energiayhteisöjen toiminnasta ja rahoituksesta on epäselvyyttä, kansalaiset eivät välttämättä uskalla ryhtyä kehittämään niitä. Lisäksi nykyiset energiayhteisöt eivät ole erityisen energiatehokkaita, ja EU:n jäsenmaiden maantieteelliset ja taloudelliset olosuhteet voivat olla hyvinkin erilaisia. Energiatehokkaiden energiayhteisöjen rakentaminen edellyttää, että tarvittavat tiedot ovat kaikkien saatavilla ja jäsenmaiden välistä yhteistyötä tehostetaan.

Yksi energiatehokkaan energiayhteisön peruseriaatteista on energiahävikin välttäminen. Jos energiayhteisöissä ei vielä ole energianjakelijoita, nollahävikkiä on vaikea saavuttaa. Yksityisiä toimijoita on kannustettava liittymään energiayhteisöihin. Euroopan komissio voisi esimerkiksi kannustaa jäsenmaita myöntämään yksityisyrityksille energiatehokkuustodistuksia, jos ne tekevät yhteistyötä energiayhteisöjen kanssa. On myös syytä keskittyä energian kuluttamatta jättämisestä syntyviin myönteisiin taloudellisiin vaikutuksiin. Lisäksi energiayhteisöjen tuottama ylijäämäenergia olisi hinnoiteltava oikeudenmukaisesti.

Mielestämme energiayhteisöjen tukeminen EU:lta saatavilla määrärahoilla olisi paikallisviranomaisille soveltuva tehtävä, sillä kansalaiset luottavat usein enemmän paikallisiin kuin kansallisiin viranomaisiin. Paikallisviranomaisien olisi kuitenkin muistettava, että energiayhteisöihin osallistumisen on oltava kaikille taloudellisesti mahdollista. Siksi niiden olisi jaettava määrärahat kansalaisille heidän tulojensa perusteella. Lisäksi kansalaiset voisivat maksaa energiayhteisönsä energiatehokkuuden parantamiseen käyttämänsä asiantuntija-avun paikallisviranomaisien hallinnoimista varoista omien säästöjensä tai energiayhteisön varojen sijasta. Energiayhteisöihin osallistuville kansalaisille olisi myös annettava

valtuudet käyttää ja hallinnoida näitä EU:n varoja.

Kun nämä kolme osatekijää on toteutettu, on varmistettava, että energiayhteisöt tekevät energiatehokkuus etusijalle -periaatteesta olennaisen osan yhteisönsä kehitystä eristämällä rakennuksia ja rakentamalla lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmiä ja vähentävät näin energiahävikkiä.

Suositus nro 10**Kehitetään energiatehokkaita energiayhteisöjä vastuullista kulutusta ja paikallisen energiantuotannon lisäämistä varten**

Suosittellemme kannustimien tarjoamista energiayhteisöille kaikissa jäsenmaissa.

EU:n unionin ja sen jäsenmaiden olisi tarjottava yhteistyössä rahoitusta ja asiantuntemusta energiayhteisöjen tukemiseen. Paikallisviranomaiset voivat olla tässä merkittävässä asemassa.

EU:n vuoden 2030 energiatehokkuusdirektiivissä on asetettava selkeät tavoitteet energiayhteisöjen kehittämiseksi. Energiayhteisöjen energiantuotannon pakollisessa seurannassa saadaan arvokasta tietoa, jonka perusteella voidaan seurata prosessin edistymistä, tunnistaa parannettavia osa-alueita, laatia uutta lainsäädäntöä ja määrittää poliittisia tavoitteita. Energialähteitä on tärkeää monipuolistaa kaikissa jäsenmaissa maiden erityispiirteiden ja käytettävissä olevien resurssien mukaan. Suosittelemme, että kulutusta vähennetään älykkään teknologian (kuten LED-valojen ja tehokkaiden lämmitysjärjestelmien) avulla.

EU:n olisi keskityttävä myös seuraaviin seikkoihin:

- muutetaan järjestelmää niin, että ihmiset voivat soveltaa energiatehokkuus etusijalla -periaatetta
- edistetään paikallisesti tuotettua ja uusiutuvaa energiaa
- kannustetaan tietoisuuden lisäämiseen, varhaisessa iässä aloitettavaan koulutukseen ja kansalaisten osallistumiseen.

Perustelu:

Suositus on tärkeä, koska sillä suojellaan ympäristöä ja säilytetään maapallo myös tuleville sukupolville. Paikallisiin energiayhteisöihin tukeutumalla parannetaan energiaturvallisuutta ja energiariippumattomuutta Euroopassa ja edistetään toisenlaista tuotannon ja kulutuksen mallia.

Suosituksella varmistetaan, että kaikki eurooppalaiset voivat torjua energiaköyhyyttä energiayhteisöjen avulla. Suositus voisi toimia paitsi energiatehokkuusratkaisuna myös keinona elävöittää paikallisyhteisöjä ja edistää yhteiskuntaan osallistumista ja demokratiaa.

Kiinteistöt

Suositus nro 11

Lisätään rakennusten energiatehostamista

Suosittelimme, että EU tukee jäsenmaita sen varmistamisessa, että nykyistä huomattavasti suuremmassa osassa kiinteistöjä tehdään energiaremontti. Asuinrakennusten olisi oltava tässä etusijalla.

Jäsenmaille olisi tarjottava tukea, jotta ne voisivat tehdä pienituloisten ihmisten asuinrakennusten kunnostamisesta helpompaa. Hyviä siirrettävissä olevia ratkaisuja (mallihankkeet) voitaisiin löytää järjestämällä kansallisen tason kilpailuja.

EU:n olisi kehotettava jäsenmaitaan tarjoamaan verohelpotuksia sellaisten kiinteistöjen omistajille, joiden vuokralaisista suurin osa alittaa tietyn tulotason. Tämä olisi hyvä kannustin talojen kunnostamiseen. Kunnostamisen on oltava sekä vuokralaisten että vuokranantajien edun mukaista. On tärkeää välttää vuokrasopimusten irtisanomisia korkeamman vuokran toivossa.

Jokaisella EU-kansalaisella (sekä vuokralaisilla että omistajilla) olisi oltava mahdollisuus saada ilmaista neuvontaa kotinsa energiatilanteesta (keskitetyt asiointipisteet). Suositus sisältää myös energiatilanteen parantamiseen liittyviä avustus- ja tukivaihtoehtoja.

Perustelu:

Suositus on tärkeä seuraavista syistä:

- EU:ssa on jo rakennuksiin sovellettavia direktiivejä: julkisia rakennuksia koskeva energiatehokkuusdirektiivi ja muita kuin asuinrakennuksia ja kaikenlaisia uusia rakennuksia koskeva hiljattain annettu rakennusten energiatehokkuusdirektiivi. Nyt on aika keskittyä asuinrakennuksiin.
- EU:n direktiivit ovat tehokkaita vain, jos niitä sovelletaan myös kansallisella ja paikallisella tasolla, jolloin tavoitetaan yksittäiset asunnonomistajat.
- Monissa EU:n jäsenmaissa pienituloiset ihmiset asuvat paljon energiaa kuluttavissa ja heikkokuntoisissa taloissa, joissa on suuret energiakustannukset.

Liikenne

Suositus nro 12

Lisätään joukkoliikenteen houkuttelevuutta

Suosittelemme, että Euroopan komissio tutkii säännöllisesti mahdollisuuksia parantaa kaupunki- ja esikaupunkialueiden henkilöliikennejärjestelmien energiatehokkuutta kaikissa jäsenmaissa.

Selvityksessä tulee kartoittaa ja arvioida kattavasti joukkoliikennejärjestelmien sähköistämistä ja houkuttelevuutta. Näin pyritään tunnistamaan nykyisten järjestelmien puutteet ja korostamaan hyviä käytäntöjä, joita jäsenmaat voisivat ryhtyä soveltamaan.

Euroopan komissio voisi ottaa selvitysten tulosten perusteella käyttöön erilaisia tukia, joita jäsenmaat voivat käyttää tarpeen mukaan liikennejärjestelmiensä houkuttelevuuden parantamiseen ja sähköistämiseen. Selvityksellä on tarkoitus luoda nykytilanteen arviointiperusta ja auttaa Euroopan komissiota asettamaan tavoitteita koko Euroopalle. Säännöllinen seuranta helpottaa järjestelmän suorituskyvyn jatkuvaa parantamista ja lisää energiatehokkuutta.

Perustelu:

Suosituksen tarkoituksena on parantaa elämänlaatua optimoimalla joukkoliikenne, jolla on arjessa olennainen asema ja joka on energiatehokkaampi tapa liikkua kuin yksityisautoilu. Selvityksen avulla on määrä löytää käytännön ratkaisuja, jotka helpottavat energiatehokkuusperiaatteiden täytäntöönpanoa. Joukkoliikenne on yksityisautoilua tehokkaampaa, ja sen vähäisen käytön syihin on puututtava. Euroopan komission on selvitettävä, mistä vähäinen käyttö johtuu.

Joukkoliikenteen tehokkuutta, helppokäyttöisyyttä ja saavutettavuutta parantamalla myös yhteyksien laatu paranee ja taloudelliset vaikutukset ja hiilidioksidipäästöt vähenevät. Näin ihmisiä kannustetaan valitsemaan julkinen liikenne oman ajoneuvon sijaan. Kun lisäksi otetaan huomioon kaupunkialueiden suuri väestötiheys, selvityksessä voitaisiin ehdottaa tulevaisuutta varten räätälöityjä liikenneyhdistelmiä, joilla parannetaan ilmastomuutoksen torjunnassa välttämätöntä energiatehokkuutta. Tämän lähestymistavan lisäarvona on, että siinä otetaan huomioon yksilö- ja joukkoliikenne sekä liikennemuotojen tuleva kehitys. Lisäksi siinä luodaan katsaus EU:n eri jäsenmaissa havaittuihin erityistapauksiin.

Suositus nro 13**Optimoidaan liikenteen energiatehokkuus kaikkialla Euroopassa: tavara pois maanteiltä, ihmiset pois lentokoneista ja ”rautatie ensin” -periaate käyttöön**

Yrityksiä ja ihmisiä olisi kannustettava parantamaan energiatehokkuuttaan matkustamalla junalla. Suosittelemme seuraavaa:

1. Sähköistetään junaradat hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi.
2. Nykyaikaistetaan rautatieinfrastruktuuri.
3. Digitalisoidaan matkasuunnittelu ja lippujen ostaminen asiakaskokemuksen optimoimiseksi.
4. Yhdenmukaistetaan jäsenmaiden väliset rautatiet ja integroidaan ne paikallisiin liikennejärjestelmiin.
5. Sovitetaan aikatauluja matkustusaikojen lyhentämiseksi.
6. Edistetään junamatkustamista, jotta se pystyy kilpailemaan lyhyiden lentoreittien ja linja-autojen kanssa.
 - Lyhennetään matkustusaikoja ottamalla käyttöön suurnopeusjunia.
 - Lisätään juniin ravintolavaunuja, langaton internetyhteys ja makuuvaunuja.
 - Sallitaan suurempien matkatavaroiden ja polkupyörien kuljettaminen kaikissa junissa.
7. Täytetään junat edullisen hinnoittelun avulla.
 - Alennuslippukampanjat: erilliset matkaliput perheille, opiskelijoille, eläkeläisille, vammaisille ja pienituloisille.
 - Tehdään rahtihinnoista edullisia.
8. Otetaan käyttöön käytöstä poistetut rataosuudet.
9. Luodaan yhteyksiä EU:n reuna-alueille.
10. Jotta nämä ehdotukset saataisiin toteutettua, suosittelemme lisäämään investointeja ja tukia:
 - Kannustetaan lyhytaikaisiin yksityisiin investointeihin säilyttäen kuitenkin yleinen julkinen omistajuus ja määräysvalta.
 - Verotetaan fossiilisia polttoaineita lentopolttoaineet mukaan lukien.

Perustelu:

Tämä suositus on tärkeä, koska junamatkustus ja tavaraliikenne ovat keskeisiä aloja, joilla voidaan saavuttaa nopeasti energiatehokkuushyötyjä. Ekologian, talouden ja teknologian tulevaisuus edellyttää meiltä toimia. Siksi suosittelemme henkilö- ja tavaraliikenteen houkuttelevuuden ja tehokkuuden lisäämistä. Tämä saavutetaan vain Euroopan tason toimilla.

Kansalaispaneelin arvioinnin tulokset

Nro	Suosituksen otsikko	Tuen taso	Hyväksymisaste
8	Optimoidaan ja kehitetään sähköverkkojärjestelmää kaikissa vaiheissa – tuottajalta loppukäyttäjälle – uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämiseksi	5,25	96 %
3	Parannetaan energiaomavaraisuutta ja tehokkuutta ja toimitaan esikuvana muulle maailmalle	5,18	92 %
9	Autetaan EU-kansalaisia kehittämään energiatehokkuuteen keskittyviä energiayhteisöjä tarjoamalla heille tietoa ja taloudellista tukea	4,96	91 %
11	Lisätään rakennusten energiatehostamista	4,89	90 %
4	Saavutetaan energiatehokkuustavoitteet parantamalla kaikkien tahojen toimintakykyä	4,87	87 %
12	Lisätään joukkoliikenteen houkuttelevuutta	4,83	91 %
2	Oikeudenmukaista rahoitusta asuntojen energiakorjauksiin	4,73	87 %
1	Lisätään kuluttajien mahdollisuuksia parantaa omaa energiatehokkuuttaan	4,71	84 %
10	Kehitetään energiatehokkaita energiayhteisöjä vastuullista kulutusta ja paikallisen energiantuotannon lisäämistä varten	4,64	84 %
13	Optimoidaan liikenteen energiatehokkuus kaikkialla Euroopassa: tavara pois maanteiltä, ihmiset pois lentokoneista ja ”rautatie ensin” -periaate käyttöön	4,55	79 %
6	Lisätään EU:ssa ammattitaitoista työvoimaa energiatehokkuuden alalla	4,49	82 %
7	Turvataan tulevaisuus vihreän koulutuksen avulla	4,48	82 %
5	Hallinnoidaan ja seurataan EU:n direktiivien täytäntöönpanoa	4,19	72 %